

SLAWISTA

BIULETYN INFORMACYJNY
INSTYTUTU SŁOWIAŃSZCZYZNY WSCHODNIEJ
UNIwersytetu WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W OLSZTYNIE

NR 27 maj 2010 – maj 2011

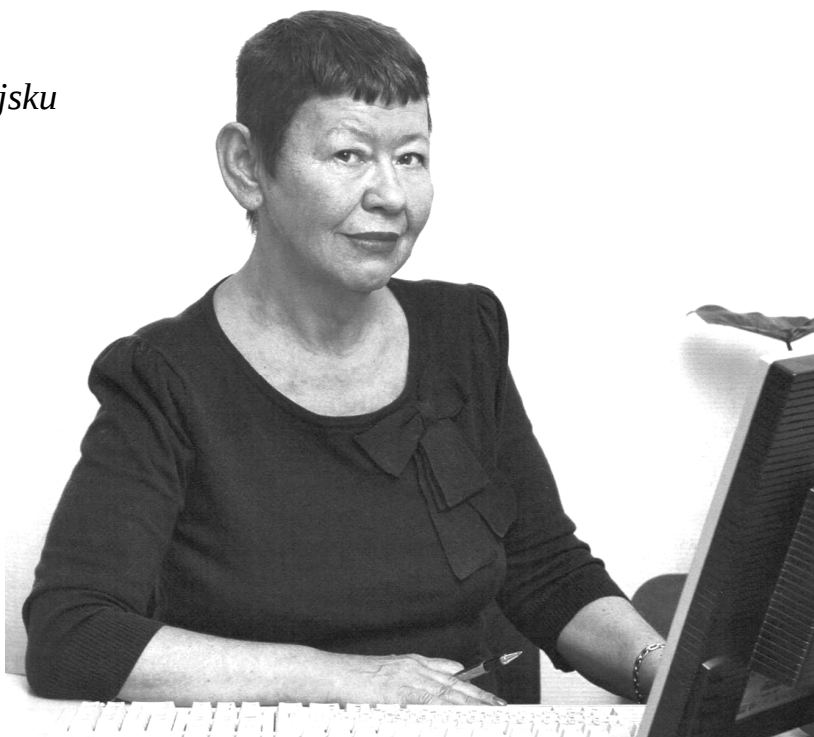
W numerze między innymi:

Wywiad z prof. dr hab. Swietłaną Wauliną

Wspomnienia z pobytu w Moskwie

Kronika wydarzeń

Polska poezja po rosyjsku

Jubileusz Prof. dr hab. Swietłany Wauliny

W numerze:

Od Redakcji	2
KONFERENCJE	3
JUBILEUSZ PROF. DR HAB. SWIETŁANY WAULINY	3
Интервью	3
Поздравления	5
PISANO O NAS	7
KRONIKA WYDARZEŃ	13
Z ŻYCIA STUDENTÓW I DOKTORANTÓW	17
„Na Ukraińską Nutę”, czyli sposób na odkrywanie Ukrainy wciąż na nowo	17
Москва	19
WARTO PRZECZYTAĆ	24
PRASA POLSKA O KONTAKTACH WSCHODNIOŚLAWIAŃSKICH	29
KĄCIK POEZJI	30

Od Redakcji

Od ukazania się ostatniego naszego numeru minął okrągły rok. Na tak długą przerwę wpływ miało wiele różnych czynników. Mamy nadzieję, że kolejne numery *Slawisty* będą ukazywały się częściej. Liczymy także na szeroką współpracę wszystkich czytelników, pracowników naukowych i studentów. Wszelkie teksty, które powinny ukazać się na łamach naszego biuletynu prosimy nadsyłać pocztą elektroniczną na adres Instytutu Słowiańszczyzny Wschodniej: rus.human@uwm.edu.pl.

Informujemy także, iż archiwalne wydania *Slawisty* można znaleźć na stronie Instytutu: www.uwm.edu.pl/slowianie/index.php/czasopisma/slalista.

W niniejszym numerze sporo miejsca poświęcamy prof. Swietłanie Waulinie, która obchodziła swój jubileusz. Prezentujemy także osiągnięcia i działalność naszych studentów, a także inne ciekawe informacje.

Zbliża się czas podsumowania procesu nauki – życzymy udanej i bezproblemowej sesji egzaminacyjnej oraz wspaniałego odpoczynku. Czekamy na wspomnienia z wakacji!

Redakcja

KONFERENCJE NAUKOWE

Czerwiec miesiącem konferencji

Na początku czerwca w naszym Wydziale odbędzie się już II Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa „Bajka w przestrzeni naukowej i edukacyjnej – bajka a mit”. Swój udział zapowiedziało wielu naukowców. Będzie także możliwość posłuchania referatów w języku rosyjskim i ukraińskim. Mamy nadzieję przedstawić wrażenia z przebiegu konferencji w następnym numerze.

Pod koniec czerwca odbędzie się XIV Międzynarodowa Konferencja Sławistyczna Polsko-wschodniosłowiańskie relacje kulturowe, literackie, językowe (Fakty. Stereotypy. Mity) organizowana przez nasz Instytut.. Serdecznie zapraszamy do wysłuchania referatów i czynnego udziału w dyskusjach.

JUBILEUSZ PROF. DR HAB. SWIETŁANY WAULINY

Интервью

СВЕТЛАНА СЕРГЕЕВНА ВАУЛИНА:

«СЛУЖУ НАУКЕ, ОБРАЗОВАНИЮ, УНИВЕРСИТЕТУ»

Светлана Сергеевна! Во-первых, хочу поздравить Вас со знаменательными датами - 40-летием трудовой деятельности и Днем Вашего рождения, который приходится на самый красивый осенний месяц. Существует примета, что осенью рождаются самые трудолюбивые и упорные. Судя по сотням научных работ, вышедших из-под Вашего пера, и десяткам аспирантов, успешно защитившим научные работы под Вашим руководством, эти слова про Вас?

- Что вы я не трудолюбивая, даже скорее ленивая! (Смеется!) Вот про упорство, это, наверное, правильно. Умею ставить цели и достигать их. Но много работать не очень люблю, хотя вся моя жизнь - опровержение этих слов. К счастью, работы было всегда много и еще, хочу надеяться, сделано будет немало!

- Сегодня основная сфера Вашей деятельности -- руководство кафедрой и диссертационным советом, что в этой работе Вам кажется особенно важным, или может быть, самым трудным?

- Не очень хочется говорить о трудностях. Их надо преодолевать легко. Для меня оба эти направления – безусловно, чрезвычайно важны. Но это разные сферы деятельности – руководство кафедрой – предполагает в первую очередь обеспечение должного качества учебного процесса, руководство научно-исследовательской работой преподавателей, студентов, аспирантов. А моя работа в диссертационном совете

закключается в успешной организации защит диссертаций, т.е. общение с научными руководителями соискателей, оптимальный подбор официальных оппонентов, ведущих организаций и т.п.

Я люблю свою работу во всех ее структурных и содержательных аспектах и стараюсь делать ее легко, по крайней мере, мне бы хотелось, чтобы со стороны так казалось.

- Светлана Сергеевна, Вы организовали несколько международных научных симпозиумов самого высокого уровня. Почему это направление Вашей работы приоритетно сегодня?

– Спасибо за вопрос. Организация международных научных конференций, действительно, очень важная для меня сфера деятельности. Дело в том, что любое научное общение обогащает, а нам в нашем университете, находящемся в известной территориальной оторванности от широкого научного сообщества, порой сложно достичь его в полной мере. В нашем регионе ведь, как известно, нет других вузов, в которых бы ученые активно и глубоко занимались научными изысканиями в области филологии. Поэтому привлечение ученых из различных, в том числе ведущих университетов России, а также зарубежных стран, для широкого научного общения – это очень важно для университета в целом.

- Светлана Сергеевна! Хочу поздравить Вас с получением памятной медали РГУ им. И. Канта под номером 0001. Вы первый в истории нашего вуза ученый – кому вручена эта медаль, какие эмоции у вас это вызывает?

– Самые высокие. Ведь наш университет – это мой родной дом, где я прошла большой и сложный путь профессионального и научного становления, где я приобрела истинных и верных друзей-соратников, где испытала и испытываю великую радость от творческого общения с моими учениками, студентами и аспирантами. Поэтому я бесконечно благодарна руководству и ученому совету нашего университета за оказанную мне честь. Готова и дальше служить Науке, Образованию, Университету.

- Светлана Сергеевна! Вас знают как прекрасного оратора и даже философа. Хочу задать философский вопрос: что, по-вашему, главное в жизни? Успех в какой сфере позволяет говорить про человека, что он живет зря?

– Мне кажется, что это должен быть успех в той сфере деятельности, которая избирается нами осознанно и которая органично входит в нашу душу. А если что-то остается для человека «просто работой» — то этот успех искусственный: он может разрушиться в любой момент. Поэтому важно, чтобы человек, получающий то или иное образование и идущий в ту или иную сферу деятельности, делал выбор не только умом — мол, сейчас это востребованная профессия, и поэтому надо рвать туда когти. Надо задавать себе вопрос: а могу ли я чего-то в ней добиться? Что я могу в ней сказать и сделать?

- В бытность свою вы видели себя где-нибудь, кроме филологии?

– В свое время я хотела стать журналистом — писала кое-что в школе и собиралась поступать на журфак в Ленинградский университет. Я, например, и сейчас очень ценю труд хороших журналистов, которые умеют высокопрофессионально пользоваться своим главным оружием — словом. Ведь, как сказал поэт, «Словом можно убить, словом можно

спасти, словом можно полки за собой повести». И эта профессия подчас требует большого мужества, когда приходится наступать «горло собственной песне».

– **А почему вы предпочли филологе» и науку журналистике?**

– Так сложились обстоятельства. Представляете, каково это было тогда – девочке из провинциального города, провинциальной школы, без медали поступать на журфак? У меня ведь и несколько троек в школьном аттестате было (когда мне в университете вручали красный диплом, все очень удивлялись этому факту), так что вряд ли бы я сумела тогда поступить. Хотя порой задумываюсь: интересно, как сложилась бы жизнь, стань я журналистом? Мне, правда, иной раз отвечают, что «в этом случае вас, Светлана Сергеевна, давно уже не было бы в живых, потому что вы не умеете кривить душой».

– **Как вы оцениваете студентов прошлого и нынешнего поколений?**

– Некоторые мои коллеги жалуются на своих студентов — дескать, они уже не те и ничем не интересуются. Я с такой позицией никак не согласна и не хочу говорить о нынешних студентах плохо. На протяжении многих лет я с ними общаюсь, работаю с ними на занятиях и всегда вижу пытливые глаза и слышу умные вопросы. Никакого ухудшения нет и в помине. Нерадивые же студенты всегда были, есть и будут. Это неистребимо, да и принцип «от сессии до сессии» ведь никто не отменял.

– **В завершение разговора — что бы вы хотели пожелать нашему университету, преподавателям и студентам?**

- Университету я желаю развиваться так же интенсивно, как это происходит сейчас. Руководству вуза — сил и стратегических находок. Коллегам — быть в гармонии с самим собой и обрести хороших студентов и аспирантов, продолжателей их научных идей. Самим же студентам я желаю беречь университетскую дружбу и понимать, что студенческие годы – лучшие в жизни.

Виктор Ханевич

***** ****

Поздравления

Талантливый ученый, организатор науки, сильная личность, блистательный оратор, обаятельная женщина...

Можно долго перечислять множество достоинств удивительного человека, Светланы Сергеевны Ваулиной. Нас связывают долгие годы совместной работы в университете. Светлана Сергеевна – поистине университетский человек, наш вуз немыслим без нее, а она – вне университета.

Ждем от Вас, Светлана Сергеевна, новых научных свершений, блестяще организованных научных симпозиумов, глубоких публикаций; по-прежнему дарите нам радость общения с Вами!

Ректор РГУ им. И. Канта А. П. Клемешев

Светлана Сергеевна Ваулина - личность неординарная. Это человек, беззаветно служащий университетской Науке, настоящий университетский Ученый.

Она – основатель калининградской школы изучения проблем языковой модальности, школы, признанной и у нас в стране, и за рубежом. Ею воспитано целое поколение кандидатов наук (и не одно поколение студентов). Ей удастся с одинаково неутомимой энергией и энтузиазмом работать с очередным аспирантом над его будущей диссертацией, готовить масштабные международные конференции, писать статьи в реферируемые научные журналы, работать над документами для научных грантов (и в результате выигрывать их)... При этом она радушная гостеприимная хозяйка, друзьям хорошо известны ее, например, кулинарные и швейные таланты.

Аналитический ум, масштабность мышления, талант наставника, руководителя и организатора, мудрость, сила воли, умение с блеском преодолевать трудности, авторитетность слова и дела, искрометное чувство юмора, широта души, чуткость – далеко не полный перечень качеств Светланы Сергеевны, снискавших ей уважение и любовь коллег, учеников, друзей.

В этом году у Светланы Сергеевны двойной юбилей – не только «календарный», но и профессиональный: 40 лет работы в университете.

С двойным праздником, Светлана Сергеевна! Успехов во всех начинаниях, работоспособных и благодарных учеников, научных достижений, благополучия, здоровья – а все это слагаемые счастья...

Первый проректор, проректор по учебной работе И. Ю. Кукса

Дорогая Светлана Сергеевна!

В день Вашего рождения примите самые сердечные поздравления от ректората, ученых и аспирантов нашего университета!

Как профессор, доктор филологических наук, Заслуженный деятель науки Российской Федерации Вы широко известны не только в России, но и за рубежом. Именно Вы начали наши первые международные проекты, развивая сотрудничество с польскими учеными. Возглавляемый Вами диссертационный совет по филологическим наукам подготовил большое количество высококвалифицированных специалистов – кандидатов наук, а 18 соискателей успешно защитились под Вашим личным руководством. Сотни книг и статей (в том числе 180 Ваших) опубликованы в рамках научного направления «Проблемы лингвистической семантики», которым Вы руководите, а результаты исследований обсуждены на организованных Вами многочисленных международных конференциях.

От всей души желаем Вам доброго здоровья, неиссякаемой энергии и плодотворной научной деятельности! И пусть Ваш профессионализм ещё долгие годы служит интересам российской высшей школы!

Проректор по научной работе, профессор Г. М. Федоров

Молодость души и энергия ума – вот качество, которое прежде всего характеризует доктора филологических наук, профессора кафедры истории языка и сравнительного языкознания Светлану Сергеевну Ваулину. С факультетом филологии и журналистики связана вся ее профессиональная деятельность: руководство факультетом, заведование кафедрой, создание научной школы, руководство аспирантурой, организация работы диссертационного совета – поразительно, но энергии Светланы Сергеевны хватает на все. Присоединяясь к поздравлениям в честь юбилея, надеюсь на дальнейшую плодотворную работу Светланы Сергеевны во благо факультета и университета.

Декана факультета филологии и журналистики Н. Е. Лихина

PISANO O NAS

С. С. Ваулина „Большое видится на расстоянии”: некоторые итоги сотрудничества филологов Варминьско-Мазурского университета и РГУ им. И. Канта

„Балтийский регион” №3 (5) 2010

Межвузовские контакты являются, как известно, одним из важных компонентов деятельности любого вуза. В полной мере это относится к РГУ им. И. Канта (до 2005 г. — Калининградский государственный университет), в котором сформировалась целая система плодотворных связей с различными российскими и зарубежными университетами. Ярким примером таких связей может служить сотрудничество с Варминьско-Мазурским университетом в Ольштыне (до 2000 г. — Высшая педагогическая школа).

Идея системных учебно-научных контактов между нашими вузами-соседями появилась еще в конце 70-х гг. прошлого века и стала реальностью, когда в 1980 г. руководством Калининградского государственного университета и Высшей педагогической школой в г. Ольштыне был подписан договор о многоаспектном и многолетнем сотрудничестве. В данном договоре предусматривалось взаимодействие различных факультетов, однако случилось так, что наиболее последовательно и целенаправленно оно стало реализовываться между филологами-славистами. Автор этих строк был непосредственным участником тех, теперь уже далеких, событий, положивших доброе начало в становление и развитие наших партнерских отношений, поэтому считает себя вправе рассказать о том, как начиналось, как развивалось это сотрудничество и каковы его наиболее яркие его результаты.

Обращаясь к началу сотрудничества, нельзя не назвать имя профессора Валенты Пилата, работавшего в то время в должности декана гуманитарного факультета Высшей педагогической школы (ВГШ). Он не только лично принял самое активное участие в разработке главных направлений сотрудничества филологического факультета Калининградского университета (с 2005 г. РГУ им. И. Канта) и кафедры русской филологии Высшей педагогической школы, но, что стало чрезвычайно важным, привлек к нему профессора Альберта Бартошевича, ученого-русиста с мировым именем, глубоко

заинтересованного в развитии русско-польских научных и учебных контактов. И уже вскоре началась последовательная реализация задуманного и запланированного.

Прежде всего было много сделано в плане осуществления учебно-педагогического аспекта программы сотрудничества. Ведущие профессора и преподаватели ВПШ регулярно выступали с лекциями перед калининградскими студентами: многие выпускники факультета филологии и журналистики РГУ им. И. Канта с благодарностью вспоминают проблемные лекции по истории русского языка, блистательно прочитанные профессором А. Бартошевичем; насыщенные логикой и экспрессивной динамикой научной мысли лекции профессора Б. Бялокозовича по актуальным проблемам взаимодействия славянских литератур: интереснейшие лекции профессора В. Пилата о современной русской драматургии: яркие лекции профессора И. Коженевской-Берчинской по лингвокультурологии; глубоко продуманные лекции профессора И. Рудзевич о творчестве современных российских писателей и, конечно же, высокопрофессиональные и по-настоящему творческие практические занятия по польскому языку, проводившиеся старшим преподавателем А. Старостяк-Бартошевич. В свою очередь профессора и ведущие доценты филологического факультета РГУ им. И. Канта: Р. В. Алимпиева, С. С. Ваулина, А. З. Дмитриевский, Л. Н. Дарьялова, В. И. Грешных — успешно читали курсы лекций и спецкурсы по актуальным проблемам истории русского языка и литературы для польских студентов. Такое системное сотрудничество в плане учебной работы стало хорошей основой для открытия на филологическом факультете РГУ им. И. Канта дополнительной специализации «Польский язык», а затем специализации «Польский язык и литература» в рамках специальности «Филология».

Весьма важным компонентом работы по подготовке польских студентов-русистов и русских студентов, проходивших в РГУ им. И. Канта дополнительную специализацию по польскому языку, стала организация на безвалютной основе ежегодной летней учебно-языковой практики, проходившей соответственно в Олыштыне и Калининграде. Программа этой практики была тщательно продумана и включала для польских студентов комплекс практических занятий по русскому языку, лекций по русской литературе, истории России и страноведению для русских студентов — соответственно эквивалентный комплекс занятий по польскому языку, лекций по польской литературе, истории Польши и страноведению. При этом необходимо отметить, что лекции было поручено читать исключительно профессорам и ведущим доцентам, а практические занятия — высокопрофессиональным преподавателям, владеющим современной методикой преподавания русского и польского языков как иностранных. Обязательной содержательной частью практики была также культурная программа, включавшая знакомство с культурными достопримечательностями Калининградской области и Олыштынского воеводства, а также экскурсии в культурные центры России и Польши.

Важно отметить, что формальное и неформальное общение русских и польских студентов с преподавателями в процессе учебных занятий и прохождения практики позволило им в значительной мере постичь глубину русского и польского языков, проникнуть в тайны великой национальной литературы и культуры России и Польши, а для многих студентов определило их дальнейшую научно-педагогическую судьбу. Так, некоторые из выпускников филологического факультета КГУ, прошедших специализацию по польскому языку, поступили аспирантуру, защитили кандидатские диссертации по

русско-польской проблематике и успешно работают преподавателями в РГУ им. И. Канта других российских и зарубежных вузах. В их числе, например, Л. Колобкова, возглавляющая в настоящее время кафедру славянских и балтийских языков в РГУ им. И. Канта, на которой осуществляется подготовка студентов по специальности «Филология», специализация «Польский язык и литература»; Л. Мальцев, работающий в должности доцента кафедры зарубежной филологии и подготовивший докторскую диссертацию по проблемам польской литературы; С. Бабулевич, успешно совмещающая работу доцента на кафедре истории русского языка и сравнительного языкознания нашего университета с серьезной административной должностью ведущего менеджера по образовательным программам; И. Киселева и Н. Усанкова, успешно преподающие русский и польский языки в зарубежных вузах.

Что касается польских студентов-русистов, проходивших в разное время учебную практику в РГУ, то также с удовлетворением можно отметить, что многие из них после окончания Варминьско-Мазурского университета успешно работают учителями русского языка в школах и колледжах Польши, некоторые из его выпускников были оставлены для преподавательской работы в университете. Среди них И. Навацка, М. Пётровска-Мазуровска, Я. Стрыхарски, успешно защитившие кандидатские диссертации по актуальным проблемам русского языка и работающие в настоящее время над подготовкой докторских диссертаций, а также И. Семяновска, И. Хованска, И. Олехно-Василюк, успешно совмещающие преподавательскую работу в Институте восточного славяноведения с учебой в аспирантуре.

Другим важным направлением программы, разработанной в рамках договора о сотрудничестве между филологами РГУ им. И. Канта и ВПШ (ВМУ) в Ольштыне, стало научное взаимодействие, которое сразу приобрело многоаспектный и регулярный характер.

Важная его составляющая — активное участие ученых партнерских вузов в международных научных конференциях, организуемых на базе университетов. Здесь особенно необходимо выделить конференции, с 1980 г. регулярно (один раз в два года) проходящие в ВПШ, а затем в ВМУ. Значимость участия в этих конференциях калининградских ученых-филологов трудно переоценить. Посвященные рассмотрению актуальных проблем взаимодействия славянских языков и литератур, всегда прекрасно организованные под руководством профессора А. Бартошевича, а позднее — профессора В. Пилата и привлекающие поэтому широкий круг участников, данные конференции давали и дают профессорам и доцентам РГУ им. И. Канта прекрасную возможность продуктивного знакомства, научного формального и неформального общения с известными учеными не только из вузов и академических институтов Польши, но также России и других стран. В свою очередь польские профессора — В. Пилат, И. Коженевска-Берчинска, И. Рудзевич, Л. Миронюк, В. Белоусова, старший преподаватель А. Старостяк-Бартошевич и др. активно участвуют в международных научных конференциях, проводимых на базе РГУ им. И. Канта, выступая с интересными докладами по актуальным проблемам русской и славянской филологии. И, конечно же, всегда значительным и радостным событием для нашего университета было участие в конференциях ученых-славистов с мировым именем — профессоров А. Бартошевича и Б. Бялокозовича, доклады которых отличались широкой научной эрудицией и глубиной аргументации и всегда вызывали живой интерес многочисленной аудитории.

В соответствии с договором о сотрудничестве ученые-филологи РГУ им. И. Канта и ВМУ в Ольштыне получили широкую возможность для обмена научными публикациями. Достаточно сказать, что за годы сотрудничества профессорами Р. В. Алимпиевой, С. С. Ваулиной, А. З. Дмитриевским в изданиях ВПШ, а затем ВМУ в Ольштыне было опубликовано свыше 15 статей, неоднократно публиковались в них также статьи профессора В. И. Грешных, доцентов Н. Г. Бабенко, Н. Е. Лихиной, И. Ю. Куксы, С. Н. Бабулевич, И. В. Островерхой. При этом особо следует отметить регулярное авторское участие ученых РГУ им. И. Канта в престижном международном научном журнале «Acta Polono-Ruthenica», главным редактором которого является профессор В. Пилат. В свою очередь наши польские коллеги активно публиковались и публикуются в филологических изданиях РГУ им. И. Канта.

Заметное место в научном сотрудничестве калининградских и ольштынских филологов занимает научно-организационная работа. Так, профессор В. Пилат является членом редколлегий научных журналов «Вестник РГУ им. И. Канта», «Балтийский филологический курьер», ряда сборников научных трудов по материалам международных научных конференций, проводившихся на базе РГУ им. И. Канта. В свою очередь профессор С. С. Ваулина входит в состав редколлегии научного журнала «Acta Polono-Ruthenica», а профессор В. И. Грешных — член редколлегии журнала «Acta Neophilologica». Профессора В. Пилат, В. И. Грешных, И. Рудзевич, А. З. Дмитриевский, С. С. Ваулина регулярно выступают с рецензиями на монографии, учебные пособия, научные статьи ученых-филологов, издаваемые в РГУ им. И. Канта Варминьско-Мазурском университете, а также в других отечественных и зарубежных издательствах.

И, наконец, неотъемлемым компонентом научного сотрудничества стал обмен научными стажировками преподавателей партнерских университетов. Так, в разное время стажировки в ВМУ неоднократно проходили профессора Р. В. Алимпиева, С. С. Ваулина, доценты Л. В. Колобкова, С. Н. Бабулевич, Л. А. Мальцев; в РГУ им. И. Канта — профессора А. Бартошевич, В. Пилат, И. Коженевска-Берчинска, И. Рудзевич, старший преподаватель А. Старостяк-Бартошевич, а также начинающие ученые — аспиранты, получавшие квалифицированную консультацию у профессоров РГУ им. И. Канта и по проблематике своих научных работ.

Представляется весьма важным и то, что благодаря сотрудничеству (и это уже выходит за рамки формальных пунктов договора) раскрылись новые грани таланта у ряда преподавателей сотрудничающих вузов. Например, профессор Р. В. Алимпиева, обладающая незаурядным поэтическим даром, попав под обаяние польской поэзии, всерьез увлеклась переводами стихов польских поэтов, издала несколько книг их переводов на русский язык, которые получили широкое признание в нашей стране и за рубежом, а сами поляки считают профессора Алимпиеву, одним из лучших переводчиков даже таких крупных польских поэтов, как А. Мицкевич. «Русский читатель, — отмечает В. Пилат в своей рецензии на книгу ее переводов А. Мицкевича, — получает ли не идеальный перевод поэзии великого польского поэта эпохи романтизма...» [2, с. 15]. Знаменателен и такой факт: однажды, прочитав стихи профессора В. Пилата, написанные им «для себя», Р. В. Алимпиева разглядела в них настоящую поэзию, перевела на русский язык и затем эти переводы профессор В. И. Грешных с большим удовольствием опубликовал в журнале «Балтийский филологический курьер», а профессор А. З. Дмитриевский с не меньшим удовольствием поместил их в «Литературной странице»,

популярном научно-публицистическом издании, в течение многих лет регулярно выходящем как приложение к газете РГУ им. И. Канта по инициативе и под редакцией профессора. Кстати, сам А. З. Дмитриевский, перу которого принадлежит целая серия интереснейших научно-публицистических статей о польской литературе и русско-польских культурных связях, раскрыл удивительно широкий диапазон своих филологических и гуманитарных знаний и поистине высокий гражданский пафос патриота-славянина.

«Перелистывая» годы долголетнего сотрудничества РГУ им. И. Канта и ВМУ в Ольштыне, нельзя не отметить, что на всем его протяжении постоянно ощущалась глубокая заинтересованность в сохранении и дальнейшем развитии этого сотрудничества со стороны руководства наших партнерских вузов. Данная заинтересованность проявлялась при неоднократных личных встречах ректоров сотрудничающих вузов, а также была продемонстрирована в торжественных актах признания заслуг инициаторов и главных организаторов этого сотрудничества. Так, в 1997 г. решением Ученого совета КГУ за большой вклад в развитие сотрудничества в области славянской филологии и в укрепление образовательного потенциала университета была присвоена степень Почетного доктора Калининградского государственного университета профессору Альберту Бартошевичу, а в 2008 г. высокой степени Почетного доктора Российского государственного университета имени Иммануила Канта был удостоен профессор Валенты Пилат.

В свою очередь в 1998 г. руководство Высшей педагогической школы за большой вклад в организацию и развитие сотрудничества ВПШ и КГУ наградило автора этих строк — профессора С. С. Ваулину — медалью Сената Высшей педагогической школы в Ольштыне.

«Большое видится на расстоянии». Глубина и справедливость этих поэтических строк С. Есенина представляется особенно очевидной сейчас, когда мы с высоты своеобразной юбилейной даты — 30-летия сотрудничества наших вузов — с пристрастием и большим волнением анализируем его начало, становление и развитие. Да, сделано, безусловно, много. И вряд ли можно охватить все сделанное в ограниченных рамках данной статьи. Конечно, сегодня по объективным и субъективным причинам многое в нашем сотрудничестве изменилось. Расширились партнерские связи РГУ им. И. Канта с другими вузами Польши, и наши студенты-полонисты теперь имеют возможность проходить учебную практику не только в Варминьско-Мазурском университете. В традиционно высокую духовность нашего сотрудничества вмешался финансово-экономический фактор, ограничивший возможность научных стажировок преподавателей. Бесконечно жаль, что уже нет с нами генераторов научных идей и идей славянского единства, наших единомышленников и по-настоящему верных друзей — профессоров А. Бартошевича и Б. Бялокозовича.

И все же наше сотрудничество продолжается. Польские студенты под руководством прекрасного педагога-русиста, поистине великого и самоотверженного подвижника в деле сохранения и продолжения нашего учебного взаимодействия А. Старостяк-Бартошевич в этом году успешно прошли в РГУ им. И. Канта очередную учебную языковую практику, достойную организацию которой обеспечили высококвалифицированные преподаватели кафедры общего и русского языкознания во главе с заведующей кафедрой — доктором филологических наук Н. Г. Бабенко. Продолжаются

и содержательно углубляются научные контакты. К старшему поколению вузовских профессоров присоединяется талантливая молодежь, перенявшая лучшие традиции нашего сотрудничества.

В одной из публицистических статей профессора А. З. Дмитриевского, посвященной вопросу межславянских отношений, есть одно интересное высказывание, быть может, не бесспорное по содержанию, но покоряющее неподдельным пафосом и глубиной идеи славянского филологического единства. «Славянское филологическое братство, пишет автор, — не имеет прямых рычагов политического влияния и воздействия, но само по себе оно представляет модель здоровой политики в культуре, экономике и в личных взаимоотношениях. Отсюда задачи: нам, филологам, быть достойными своего общеславянского призвания, а политикам — быть чуткими к филологии, проникаясь объединяющим духом славянского Слова...» [1, с. 28].

Дерзну предположить, что долголетнее сотрудничество филологов РГУ им. И. Канта и ВМУ в Ольштыне, основанное на истинной любви к славянскому слову и славянской культуре, скрепленное сердечностью искренних дружеских отношений и глубоким чувством сопереживания, может в известной мере служить своеобразной мини-моделью славянского филологического братства. А это открывает новые перспективы сотрудничества между нашими вузами.

Список литературы

1. *Дмитровский А. З. Славянское слово* // Slawista. Biuletyn informacyjny Instytutu Neofilologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie 2008, Nr 24. S. 29–29.
2. *Пилат В. «Чтобы камни могли плакать...»* // Adam Mickiewicz. Słyszę zew życia: wiersze w języku polskim = Слышу жизни зов: стихи на польском и русском языках / пер. с польск. Р. Алимпиевой. Калининград, 1998. S. 13–15.

* * *

Юбілей нашага сябра

Ракаўскі Шлях, студзень-люты 2002, № 1 (11)

Бадай, самай каларытнай фігурай на Другіх (1998) і Трэціх (2000) Міжнародных Ракаўскіх чытаннях з'яўляўся навуковец з Польшчы Базыль Белаказовіч. Паўнатвары, грузнаваты, але пры тым надзвычай рухавы, з пранікнёным позіркам разумных вачэй, свабодным валоданнем рускай і беларускай мовамі, гаваркі, таварыцкі, ён быў аднолькава жаданы - і за трыбунай, і за бяседным сталом. Прастата і абыход-лівасць у стасунках з субяседнікамі маглі нават выклікаць пытанне: няўжо гэта той самы знакаміты прафесар, доктар габілітаваны, ганаровы прафесар Ленінградскага, Ніжагародскага і Калінінградскага універсітэтаў, вядучы даследчык польска-усходнеславянскіх літаратурных узаемасувязяў, рэдактар некалькіх навуковых часопісаў, кіраўнік і проста член кіраўніцтва шматлікіх аўтарытэтных грамадскіх арганізацый, аўтар звыш паўтысячы грунтоўных даследаванняў, у тым ліку такіх манаграфій, як "Сувязі Льва Талстога з Польшчай" (1966), "З гісторыі польска-рускіх літаратурных узаемасувязяў у XIX стагоддзі" (1971), "Родственность, преемственность, современность" (Масква, 1988), "Мар'ян Здзяхоўскі і Леў Талстой" (1995), "Мікалай Янчук" (1996), "Паміж

Усходам і Захадам. З гісторыі фармавання беларускай нацыянальнай самасвядомасці" (1998) і інш.?

З прафесарам Белаказовічам мы знаёмыя з пачатку 1970-х гг. Тады ж упершыню я прывёз яго на нашу Валожыншчыну, якую з часам ён палюбіў, як і сваю родную Беласточчыну. За трыццаць гадоў знаёмства і дружбы пабывалі мы з ім не толькі ва ўсіх больш-менш знакамітых мясцінах Ракаўскага краю, але і ў Івянцы, Дзяржынаве, Люцінцы, на магіле Дуніна-Марцінкевіча (каля Падневіч), нават у Вя-зынцы, Маладзечне, наведалі міцкевічаўскую Наваградчыну. Шмат гаманілі, пра тое-сёе спрачаліся. І заўсёды мяне цешыла надзвычай цёплае стаўленне польскага прафесара да беларусаў, беларускай культуры, літаратуры і мовы, да Беларусі ўвогуле, што далёка не заўсёды сустранеш у замеж-нікаў. Зрэшты, усё гэта таленавіта ўвасобілася ў яго шматлікіх публікацыях пра беларускую літаратуру, культуру, гісторыю нашай грамадскай думкі.

Нядаўна прафесару Белаказовічу споўнілася 70 год. Віншуючы ад імя ўсіх жыхароў Ракаўшчыны з гэтым высокім юбілеем, жадаем яму моцнага здароўя, шчасця, плену і спору ў творчай працы!

Вячаслаў Рагойша

KRONIKA WYDARZEŃ

Historia i teraźniejszość

30 września 2010 roku obchodzono w RGU im. I. Kanta w Kaliningradzie znaczący Jubileusz Prof. dr hab. Swietłany Waliny. Obchodzono nie tylko na Wydziale, ale także na forum uczelnianym. W uroczystości uczestniczyły nie tylko Władze Dziekańskie, ale także J. M. Rektor, prorektorzy, władze miasta, wydawnictwa uczelnianego itp. Piszemy o tym, bo Pani Profesor niejako „leży” u „źródła” naszej współpracy (filologia rosyjska i nie tylko) najpierw z Kaliningradzkim Uniwersytetem (teraz RGU im. I. Kanta). Tylko my wiemy ile wysiłku to nas kosztowało. Wykłady, praktyki studenckie, konferencje naukowe, wspólne wydawanie periodyków naukowych. Profesor S. Waulina zawsze była otwarta na nasze propozycje i co więcej, zawsze preferowała współpracę z UWM, mimo tego, że RGU im. Kanta w efekcie ustrojowych zmian otworzyły się szerokie możliwości współpracy z europejskimi uniwersytetami. Ale Pani Profesor pamięta, że to my w końcu lat siedemdziesiątych (kiedy granica była zwykłym zarośniętym polem) zaproponowaliśmy współpracę. Było trudno, ale się udało. Dziś nie tylko współpracujemy naukowo, ale zyskaliśmy tam Przyjaciół. Bardzo to sobie cenimy.

Pani Profesor, z okazji Pani Jubileuszu życzymy Pani dużo zdrowia, energii twórczej, no i dużo, dużo przyjaznych uczuć w stosunku do nas. My o tym nie zapominamy

Prof. zw. dr hab. Walenty Piłat

Muzyka rosyjska w Olsztynie

W Filharmonii w Olsztynie w dniu 9 kwietnia 2010 roku odbyła się Koncert Symfoniczny w wykonaniu Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej, którą dyrygował Jerzy Maksymiuk, obchodzący w tym roku 74 urodziny. Urodził się w 1936 w Grodnie, był założycielem i pierwszym dyrygentem Polskiej Orkiestry Kameralnej, z którą koncertował na całym świecie, zdobywając wiele nagród, wyróżnień, dyplomów i słów uznania. Był dyrygentem artystycznym Wielkiej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia, współpracował i występował z licznymi orkiestrami i zespołami symfonicznymi na całym świecie, odbywając mnóstwo tournée koncertowych, dokonując prawykonań wielu współczesnych utworów muzycznych, zdobywając za swoją działalność ogromną ilość zaszczytnych nagród i tytułów. Maksymiuk również komponuje, tworząc muzykę symfoniczną, baletową, pieśni oraz muzykę filmową.

„Pawana dla zmarłej infantki” Marice Ravela (1875 – 1937) rozpoczął się koncert muzyki k. XIX – p. XX wieku, muzyki wysokiej, klasycznej z widocznymi wpływami i elementami muzyki romantycznej. Pawana – rodzaj lirycznego, poważnego, trochę smutnego tańca, który w wersji fortepianowej powstał w 1899 roku, a przerobiony został przez kompozytora na znaną i lubianą do tej pory wersję orkiestrową w 1912 roku.

II Koncert Fortepianowy C-moll op. 18 Sergiusza Rachmaninowa wykonał młody, bardzo utalentowany i znany na całym świecie pianista Stanisław Drzewiecki, grający od szóstego roku życia, odbywający tournée po całym świecie, wykonując koncerty fortepianowe Chopina, Czajkowskiego, Rachmaninowa, występując z recitalami i koncertami symfonicznymi, zdobywając wiele prestiżowych nagród. Interesują Drzewieckiego również kompozycje. Napisał kilka utworów fortepianowych, skrzypcowych oraz muzykę do spektaklu teatralnego.

Rosyjski kompozytor i pianista-wirtuoz Rachmaninow od 1917 roku, po Rewolucji Październikowej, był w emigracji, mieszkał od 1918 w Stanach Zjednoczonych, komponując i wykonując własne i innych autorów utwory, kontynuując romantyczne tradycje Piotra Czajkowskiego (1840 – 1893). II Koncert jest jednym z najpopularniejszych utworów, przepełnionym duchem romantyzmu, powstał z myślą o własnej karierze estradowej i został nagrany przez kompozytora w 1929 roku z Orkiestrą Filadelfijską.

Po przerwie przez Orkiestrę prowadzoną przez Maksymiuka zostały wykonane „Obrazki z wystawy” Modesta Musorgskiego (1839 – 1881), które były skomponowane w 1874 roku jako cykl utworów na fortepian. Popularność, sławę i renomę zdobyły na estradach świata w opracowaniu na orkiestrę dokonanym przez M. Ravela w 1922 roku. Jest to dziesięć miniatur muzycznych odpowiadających obrazom wcześniej zmarłego przyjaciela kompozytora Wiktora Hartmana, którego wystawa odbyła się w Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu.

Wśród wykonanych przez Orkiestrę obrazków największe wrażenie sprawiła muzyka do obrazka „Wielka Brama Kijowska”, gdzie pobrzmiwały dzwony, śpiewy chóralne i cerkiewne, patetyczne nuty i podniosłe rytmy. Część ta była kilka razy bisowana.

Jak się wydaje, i wykonawcy, i dobór utworów, i osoby Dyrygenta i Pianisty, i wykonanie całości było wyjątkowo piękne, udane i imponujące. Odbył się koncert przy wypełnionej do ostatniego miejsca widowni.

Irena Rudziewicz

Dostojewski w Olsztynie

W dniach 22-27 marca 2011 roku odbyły się w naszym mieście XIX Olsztyńskie Spotkania Teatralne. Z powodu remontu Teatru Jaracza spektakle były grane w tymczasowej siedzibie Teatru przy ulicy Pstrowskiego, w Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych, w Sali Auditorium Maximum Wyższej Szkoły Informatyki i Ekonomii TWP.

Wśród różnorodnych przedstawień różnych teatrów z wielu miast Polski wystąpił również Teatr Polski z Poznania z mistyczną fantasmagorią „Бобок” na podstawie „Opowieści fantastycznych” Fiodora Dostojewskiego w tłumaczeniu Marii Leśniewskiej.

Odtwórca głównej roli Łukasz Chruszcz w wywiadzie zwrócił uwagę na komedyjne, zabawne, ironiczne elementy, które pomagają głębiej i dokładniej pokazać rozpacz i bezsilność, tragedię i poważne problemy. Jego rola Iwana Iwanowicza, niespełnionego twórcy, literata, wymaga doskonałej kondycji fizycznej, gdyż w spektaklu jest mało słów, a dużo ruchu, muzyki, tańca, gestów, mimiki. Dzięki temu treść jest zrozumiała dla każdej widowni. Sztuka była grana w wielu miastach Polski, w Brnie, w Kosowie, gdzie otrzymała Grand Prix, zdobyła wiele nagród publiczności.

Sądząc z reakcji licznie zgromadzonej olsztyńskiej widowni sztuka odniosła sukces również i na XIX Spotkaniach Teatralnych. Gra aktorów wywoływała zarówno salwy śmiechu jak i chwile refleksji i zadumy, była długo i owacyjnie oklaskiwana.

Irena Rudziewicz

== * == * ==

Koncert w Filharmonii

W połowie kwietnia 2011 roku w nowej siedzibie Warmińsko-Mazurskiej Filharmonii w Olsztynie odbył się koncert w wykonaniu Orkiestry Symfonicznej Filharmonii, którą dyrygował Janusz Powolny. Urodzony w 1964 roku uczył się, studiował i odbywał kursy dyrygenckie w wielu różnych miastach Europy (Berno, Monachium, Paryż, Warszawa, Wiedeń) pod kierunkiem wielu znanych profesorów i dyrygentów.

W programie była muzyka Edwarda Griega (1843-1907) oraz Maurycego Ravela (1875-1937), kompozytorów znanych i lubianych. Wykonane przez Orkiestrę dwie suity Griega zostały ułożone przez kompozytora z fragmentów muzyki do sztuki Henrika Ibsena „Peer Gynt”, zyskując niebywałą popularność, stając się wręcz przebojami, jak np. obrazek „Poranek” lub „W grocie Króla Gór”, pełen miejscowego kolorytu, norweskich baśni i legend, odgłosów i kroków gnomów i trolli z lokalnych skandynawskich sag.

Koncert fortepianowy a-moll Griega, który powstał w 1868 roku stał się międzynarodową wizytówką norweskiego kompozytora. W tym romantycznym utworze pobrzmiewają szerokim echem norweskie tańce i melodie, pieśni i podania, ludowe i elegijne brzmienia.

Koncert fortepianowy a-moll wykonał pianista z Rosji Andrey Shibko, urodzony w 1975 roku w Mińsku. Po studiach w Moskwie koncertował w wielu krajach, zdobywając

szereg nagród i wyróżnień, stając się laureatem w różnorodnych międzynarodowych konkursach (Londyn, Porto, Zurych), grając z najlepszymi orkiestrami w Europie, Azji, Stanach Zjednoczonych, biorąc udział w największych festiwalach muzycznych (Anglia, Austria, Japonia, Niemcy, Włochy). Pianista rosyjski zagrał koncert po mistrzowsku, a cały kunszt wykonawcy można było podziwiać w granej na bis muzyce Piotra Czajkowskiego.

„Bolero” Ravela miało premierę w 1928 roku jako muzyka baletowa. Utwór stał się niezwykle popularny i przyniósł kompozytorowi ogromną popularność, sukces i sławę. Osiemnastotaktowy temat bolera powtarzają kolejno wciąż nowe instrumenty przy jednostajnym nieprzerwanym akompaniamencie bębna aż do kulminacyjnego brzmienia całego zespołu.

Koncert był niezwykle urokliwy. Akustyka w nowej siedzibie Filharmonii wspaniała, a cały wystrój i nastrój zachęca do częstych odwiedzin.

Irena Rudziewicz

== * == * ==

Rozprawa doktorska

W dniu 5 kwietnia 2011 roku odbyła się rozprawa doktorska mgr Ireny Chowańskiej. Temat rozprawy *Twórczość Michasia Stralcowa. Z zagadnień poetyki*. Komisja jednogłośnie zaakceptowała pracę doktorską. Rozprawa napisana pod kierunkiem Prof. zw. dr hab. Walentego Piłata. Recenzentami pracy były: Profesor Halina Twaranowicz z Uniwersytetu w Białymstoku i Profesor Irena Rudziewicz z UWM w Olsztynie. Gratulujemy!

== * == * ==

Обговорення монографічних досліджень Ірини Бетко

14 квітня в Інституті ім. Т. Г. Шевченка НАН України відбулося засідання літературно-критичного клубу "Академічні бесіди" на якому обговорювалися монографічні дослідження проф. Ірини Бетко. Були це праці присвячені дослідженню релігійно-філософських мотивів, тем, образів, сюжетів української поезії від Григорія Сковороди до найсучасніших авторів.

Z ŻYCIA STUDENTÓW I DOKTORANTÓW

„Na Ukrainką Nutę”, czyli sposób na odkrywanie Ukrainy wciąż na nowo

Ósme już Olsztyńskie Dni Nauki i Sztuki, zorganizowane, jak zwykle, z wielkim rozmachem, były dla pracowników i studentów Zakładu Ukrainistyki szczególne. W tym roku organizatorzy tego przedsięwzięcia po raz pierwszy przewidzieli w swoim programie część, która przyciągnęła do Biblioteki Uniwersyteckiej miłośników ukraińskiej kultury, religii i ... kuchni. W ramach wydarzenia, które odbyło się 22 września pod hasłem „Na Ukrainką Nutę”, uczestnicy mieli okazję przekonać się, czy studenci filologii ukraińskiej potrafią tłumaczyć poezję, mogli udać się w wirtualną podróż po Polsce i Ukrainie śladami sakralnej architektury drewnianej, podziwiać rękodzieła rzemieślnicze, pełne ekspresji tańce z najróżniejszych zakątków Ukrainy i o wiele, wiele więcej.

Program spotkania był wyjątkowo bogaty. Imprezę otworzyła dr Jarosława Koniewa, p.o. Kierownika Zakładu Ukrainistyki w Instytucie Słowiańszczyzny Wschodniej Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego prezentacją dotyczącą twórczości ukraińskiego poety polskiego pochodzenia Aleksandra Węgrzynowskiego, którego wiersze oraz przekłady w wykonaniu studentów filologii ukraińskiej (i nie tylko) zaprezentowały 3 studentki, członkinie młodzieżowego stowarzyszenia „Swoboda”; wiersz „Так буває – не знає про тебе душа” w przekładzie Daniela Wojciechowskiego („Bywa tak – nic nie wie o tobie dusza”) zaprezentowała jego koleżanka z roku – Olga Hrybek, wiersz „В'ються в танкові легкому звуки пісні про кохання” oraz przekład swojego autorstwa („Lecą w lekkim tańcu dźwięki pieśni miłosnej) przedstawiła Maryana Prokop – studentka dziennikarstwa i komunikacji społecznej z Ukrainy, natomiast wyrecytowane z wielką ekspresją przez Lubomirę Krajewską wiersze „До Музи /за звичаєм/” („Do Muzy /jak zwyczaj nakazuje/”) i „Все на землі стало далеким, кануло в час, наче в воду” („Wszystkie rzeczy ziemskie i sprawy czas pochłonał, jak wody Lety”) w przekładzie Elizy Sobótki, dziś już absolwentki filologii ukraińsko-polskiej, spotkały się z najszczerzym uznaniem i sympatią oraz ciepłym aplauzem.

W kolejnym punkcie programu redaktor gazety grekokatolickiej „Błahowist” Bogdan Tchórz zabrał wszystkich w podróż szlakiem zabytków architektury cerkiewnej. Podczas prezentacji multimedialnej uczestnicy zwiedzili wiele miejsc w Polsce i na Ukrainie, w których znajdują się prawdziwe perły ukraińskiej architektury sakralnej – i te funkcjonujące do dziś, i te całkiem zapomniane. Ci, którzy chcieli dłużej przyjrzeć się zabytkom, mogli zrobić to podziwiając galerię wystawionych w sali prelekcyjnej zdjęć cerkwi przedstawianych i omawianych przez pana redaktora, niestrudzonego badacza miejsc kultu wyznawców grekokatolicyzmu i prawosławia.

Oczywiście, wykłady i prezentacje nie były jedyną formą zdobywania wiedzy na ukraińskiej części Olsztyńskich Dni Nauki i Sztuki. Żywiłowe koncerty wokalne i taneczne dała młodzież z ukraińskich szkół w Górowie Iławeckim i Bartoszycach oraz ukraińscy studenci i absolwenci filologii ukraińskiej z Olsztyna. Zespół Pieśni i Tańca „Dumka”, który funkcjonuje przy Zespole Szkół z Ukraińskim Językiem Nauczania w Górowie Iławeckim zaprezentował folklor ukraiński wzbogacony pięknymi strojami z różnych regionów Ukrainy. Grupa, która pod kierownictwem Marii Olgi Sycz i czujnym okiem choreografów Michała Semotiuka i Alicji Krawczuk, prezentowała swoje umiejętności w wielu krajach Europy, zdobywając szereg nagród i dyplomów uznania, liczy około 60 członków, a na Olsztyńskie Dni Nauki i Sztuki przyjechała

młodsza część zespołu, głównie gimnazjaliści. Ich niezwykle umiejętności i wręcz akrobatyczne figury podziwiali nie tylko uczestnicy spotkania „Na Ukrainką Nutę”, ale i szersza publiczność, dzięki temu, że koncert odbył się w holu biblioteki, a nie za zamkniętymi drzwiami.

Podobnym zainteresowaniem cieszyły się wokalne występy dziewczęcego kwartetu „Weselynka” oraz trio „Soneczko”. Oba zespoły są wizytówką Zespołu Szkół z Ukrainką Językiem Nauczania w Bartoszycach i doskonałą swoje umiejętności pod okiem nauczycielki muzyki i języka ukraińskiego Natalii Szelest. Cztery uśmiechnięte i wesołe uczennice szkoły podstawowej z kwartetu „Weselynka” w niebiesko-żółtych strojach zaprezentowały swój różnorodny repertuar, składający się m.in. z ukraińskich ludowych i dziewczęcych piosenek z elementami tańca, a także piosenek autorstwa kierownika zespołu, Natalii Szelest, która podczas występu przygrywała dziewczynkom na akordeonie. Po młodych artystkach nie było widać śladu tremy, nic dziwnego, skoro w swoim dorobku, mimo tak młodego wieku, mają już ponad 40 koncertów na terenie Warmii i Mazur. Ich nieco starsze koleżanki z trio „Soneczko” mogą pochwalić się również dużym dorobkiem – w ciągu 8 lat swojej działalności artystycznej zespół trzy razy zwyciężył w Wojewódzkim Konkursie Ukraińskiej Poezji Śpiewanej w Olsztynie, dwa razy w Przeglądzie Zespołów Wokalnych „Komu Piosenkę”, a to zaledwie ułamek nagród i wyróżnień, które „Soneczko” zdobyło. Uczestnicy Olsztyńskich Dni Nauki i Sztuki mogli więc sami przekonać się o wysokim poziomie wykonania utworów i docenić artyzm młodych dziewcząt.

Filologia ukraińska może się poszczycić zdolnymi studentami nie tylko pod względem naukowym, ale i wokalnym. Zespół „Izprezhdy vika” powstał pod koniec 2005 roku z inicjatywy pani Anny Dereweckiej, wykładowcy Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, jako kontynuacja pracy warsztatowej nad archaicznymi pieśniami Ukrainy. Zespół, który w większości składa się ze studentów i absolwentów filologii ukraińskiej i ukraińsko-polskiej UWM, zdobył uznanie nie tylko w Polsce, ale i poza jej granicami.

Atrakcji, które organizatorzy przewidzieli dla uczestników imprezy „Na Ukrainką Nutę” można wymieniać jeszcze wiele. Oprócz projekcji filmu dokumentalnego reżysera Jerzego Lubacha „Nowosielski o ikonie”, wystawy prac plastycznych wykonanych przez uczniów Zespołu Szkół z Ukrainką Językiem Nauczania w Górowie Iławckim można było wziąć udział w prelekcji „O tradycjach kuchni ukraińskiej” połączonej z degustacją potraw. Mgr Igor Brewka, jeden z organizatorów spotkania, przybliżył obecnym tradycje ukraińskiego stołu, natomiast o tym, jak wspaniała i smaczna jest kuchnia ukraińska, uczestnicy mogli przekonać się sami, próbując barszczu ukraińskiego, pierogów w kaszę gryczaną czy tradycyjnego ukraińskiego „sała”, czyli specjalnie przyrządzonej, aromatycznej słoniny.

Uczestnicząc w Olsztyńskich Dniach Nauki i Sztuki powstały oficjalnie zaledwie rok temu Zakład Ukrainistyki na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim niewątpliwie wzbogacił program i repertuar tego wydarzenia, promując jednocześnie Instytut Słowiańszczyzny Wschodniej, Zakład Ukrainistyki i sam kierunek – filologię ukraińską. Jego udział w tak ważnym dla rozwoju kultury regionalnej przedsięwzięciu świadczy o tym, że Zakład Ukrainistyki pełni ważną rolę w prowadzeniu dialogu polsko-ukraińskiego w naszym regionie, a przede wszystkim daje szansę na to, że młode pokolenia Warmiaków i Mazurów nie zapomną o ukraińskim pierwiastku kultury kształtującym krajobraz społeczny ich małej ojczyzny.

Natalia Steć

Москва

Вступление

Каждый город, как известно, красив и не похож по-своему. Москва, в этом смысле, не является исключением. Пребывание в столице России – одно из незабываемых событий в жизни каждого. Мы всегда будем тепло вспоминать нашу жизнь в Государственном институте русского языка им. А.С. Пушкина.

Учеба и проживание (Szymon Mich)

Большинство, приезжающих в Москву, польских студентов учится в Институте им. Пушкина. Это училище специализируется в преподавании русского как иностранного. Сюда приезжают на стажировку люди из всего мира, среди которых оказались и авторы этого текста.

Надо подчеркнуть, что условия проживания были довольно хорошими. Мы жили в многоэтажном общежитии (точнее в общежитии гостиничного типа), которое соединенное со зданием института. Благодаря тому из комнаты на занятия можно было попасть в минут пять, при желании даже в тапочках (хотя на улице лютый мороз). Это очень удобные условия, тем более что в Москве студентам часто приходится ехать в вуз час и больше, как например нашим друзьям на медицинском факультете.

Мы жили в двушках (двухместных номерах) или в блоках, со всеми удобствами: туалетом, ванной с душем, холодильником. Стандарт отдельных этажей отличается друг от друга, в зависимости от того, когда данный этаж отремонтировались, но поляком повезло — большинство из них поселили на, самом хорошем, седьмом этаже.

В общежитии находится тоже прачечная, столовая, магазин с продуктами и медпункт. Если кто-нибудь захочет сэкономить деньги (к которым студенты, как правило, относятся не равнодушно) может самостоятельно приготовить обед, так как на каждом этаже находится общая кухня. Она, кстати, является местом очень интересных межкультурных встреч. Любопытно посмотреть как (и что) готовят друзья из Индии или Китая, а еще любопытнее попробовать незнакомые нам блюда. Их вкус часто оказывается... скажем, интересным.

Самое главное для студентов в Москве — учеба. Мы попали на Факультет Повышения Квалификации (ФПК) и оказались в группе с одними поляками. По мнению многих студентов это самый большой недостаток московской стажировки, ведь лучше было бы учиться вместе с русскоязычными, или, по крайней мере, с другими иностранцами. Видимо того добиться невозможно — разные группы приезжают в разные время и тяжело их «синхронизировать» друг с другом.

Занятия довольно интересные, хотя они более напоминают курсы. На самом деле они намного легче, чем практические занятия в нашем университете. Несмотря на все это, стоит пообщаться с замечательными преподавателями, у которых огромный опыт в области обучения иностранцев. Как всегда — кто захочет, тому и занятия пойдут на пользу.

Учеба в Москве не ограничивается уроками. В Институте учатся тоже русские и русскоязычные студенты, которые очень открытые и доброжелательные. Часто бывает, что у них уже опыт обучения иностранцев. Поэтому общаться с ними не только очень приятно, но тоже полезно. Они могут всегда подсказать куда стоит пойти, что посмотреть. Невозможно тоже переоценить длинных разговоров за чашкой чая или шахматной доской — это самый хороший урок страноведения.

Культура и осмотр города (Justyna Maślanka)

В Москве очень много исторических, памятных мест, которые просто надо посетить. И именно на посещении сосредоточивалось наше свободное время. Все памятники, музеи, усадьбы, церкви, даже жилые дома — это отражение культуры, традиции и обычаев, существующих на данной территории. Можно без конца перечислять, что стоит посмотреть и что я посетила, но я хочу рассказать немножко о культуре и ее доступе к обыкновенным людям.

Удивил меня факт, как много людей ходит в театр. Я до сих пор не могу этого понять... Это как бы противопоставление с ситуацией в Польше. Наверняка на это влияют прежде всего цены билетов. Они не дорогие, если их покупаем заранее, тогда они могут быть гораздо дешевле. Конечно, это также зависит от пьесы, на которую планируем сходить. Для студентов очень хорошие программы со скидкой. Каждый театр имеет свои льготы. Итак, Большой театр в рамках специальной программы для студентов продает билеты на свои представления за 20 рублей! Неудобством есть количество этих билетов. Их только сорок и, чтобы их получить, нередко надо ждать несколько часов в длинной «студенческой» очереди. Особенно если на сцене театра поставляют определенного дня балет. Ну поверьте — стоит. Обязательно надо посмотреть известное «Лебединое озеро» и «Щелкунчика», которого всегда ставят в конце года. Ведь это традиция, чтобы в новогоднее время пойти с близкими в театр и посмотреть именно тот балет. Выступы балерин и балетчиков восхищают динамичностью, плавностью и легкостью. Безусловно все выйдут из театра с положительными (чаще всего) или отрицательными ощущениями, но цель автора — вызвать какие-то чувства — достигнута.

Для любителей современного искусства также что-то найдется. Рекомендую пойти в театр Современник. Спектакли ставят ежедневно. Для студентов существует возможность бесплатного входа на так называемые «свободные места». Если видим свободное место мы можем на нем сесть. Надо добавить, что почти во всех театрах, когда лучшее место свободное, тогда можно его просто занять. К сожалению, в Современнике бывает так, что администратор не пускает данного дня студентов (прежде всего в дне премьеры, когда есть много людей).

В Театре им. Моссовета и в МХАТ им. Горького нет льготных программ для студентов, но вообще билеты стоят очень дешево, если мы их получим например за месяц до спектакля. В Моссовете можно увидеть также польские пьесы. Я была на «Морали пани Дульской». Мне очень понравилось исполнение актеров и чувство юмора среди зрителей. Весь забитый зал громко хохотал.

Необходимо пойти в театр на Таганке. Я не могу найти соответствующих слов, чтобы выразить мое очарование. Пьесы поставлены в этом театре отличаются от других. Хотя их темы классические, такого исполнения не найдете нигде. Прежде всего актер

содержит контакт с публикой. Между ним о зрителем можно почувствовать непонятную связь. Как бы в зале не было никого больше кроме актера и зрителя. Если кто-то хочет выпить шампанское и при этом посмотреть на очень динамическую пьесу, содержащую и песни и танцы, я советую пойти на «Фауста». Никто не разочаруется. Для влюбленных в произведения А.С. Пушкина театр на Таганке предлагает чудесное исполнение «Евгения Онегина». Благодаря этой пьесе можно понять, кем является Пушкин для обыкновенного русского. Можно без преувеличения сказать, что они просто обожают того великого поэта. Кроме актеров также зрители цитируют фрагменты из «Евгения Онегина» выучены наизусть.

Кроме театров можно пойти на соревнования КВН. Борьба между Клубами Веселых и Находчивых за звание чемпиона очень интересна и прежде всего смешна. Это встреча происходит в форме юмористических игр, в которых команды различных коллективов (например учебных заведений, вузов) соревнуются в разных специальных конкурсах. Благодаря этим событиям можем сравнить наши чувства юмора. Я была на встрече КВН сборных разных вузов Юго-Западного района Москвы. По своему опыту могу сказать, что мы - братья славяне - смеемся над похожими вещами.

Государственный Институт им. А.С. Пушкина организовал всем студентам разные экскурсии как по Москве, так и вне. Вначале нашего приезда предложили нам автобусную экскурсию по городу. Через несколько дней мы могли бесплатно посетить Третьяковскую галерею, Государственный Исторический Музей, а также музей-усадьбу Л.Н. Толстого в Хамовниках. На меня большие впечатления вызвала усадьба Толстого. Ходя по комнатам можно было почувствовать необыкновенную атмосферу этого дома. Так как мы бы перенеслись в другую эпоху.

В Институте Пушкина происходили также разные события связаны со студентами. Одним из них был Международный день студента, на котором студенты из разных стран представляли свою родину. Участники делали это по разному – чаще всего танцевали или пели народные песни. Поляки представили как выглядит «один день из жизни польского студента в Институте Пушкина». И наша сценка получила самые громкие аплодисменты. Кроме художественных выступлений все страны имели свою лавку с традиционными блюдами и с информацией о данном государстве.

В институте первый раз был проведен конкурс Мисс ГИРЯ. Мы наблюдали как студентки соревновались о звание мисс. Они показались с самой хорошей и талантливой

стороны. Представили свое чувство юмора, талант пения, игры на разных инструментах, а также свою способность к танцу.

Граждане Китая, чтобы показать свою родину организовали Китайский вечер. На нем мы могли послушать доклада студентов на тему как и истории, так и современной жизни в Китае. Кроме того, мы могли попробовать традиционных китайских блюд о оригинальном вкусе, а также увидеть национальную одежду, существующую в разных регионах Китайской Народной Республики.

Жизнь в Москве (Szymon Mich)

Казалось бы, что студентов русистики немного может удивить. Мы более-менее разбираемся в российской действительности и знаем чего ожидать. Оказывается, что, как всегда, лучше один раз увидеть, что сто раз услышать.

Все знают, что Москва огромная, но сначала тяжело привыкнуть к жизни в мегаполисе. К счастью существует замечательный, всемирно известный метрополитен. Без него в общем невозможно бы перемещаться в городе, поскольку почти что весь день сплошные пробки. Билеты довольно дорогие и мы не имели права на скидки, но польские студенты быстро узнали как и когда можно попробовать поехать зайцем. Не надо добавлять, что большинство станций метро является на самом деле палатами музея.

Мы приехали в Москву после серьезных перемен — в отставку ушел многолетний хозяин столицы, Юрий Лужков. В октябре произошел первый разрешенный митинг оппозиции на Триумфальной площади, в декабре на Манежке встретились фанаты-националисты. Интересно было узнать мнение, живущих в Москве студентов, по поводу современных событий. Оказывается, в России ничего не бывает просто так — всегда кто-то что-то против кого-то подготовил.

В конце декабря в Москве выпал, так называемый, ледяной дождь. Это красивейшая атмосферическая аномалия. Весь город словно превратился в сказку, но с другой стороны возникли огромные коммуникационные проблемы. Самый большой аэропорт, Домодедово, был закрыт два дня, а на остальных самолеты приземлялись, опаздывая на несколько часов. Интересно, что несмотря на голый лед на тротуарах, женщины в Москве все-таки прогуливались в мини-юбках, на высоких каблуках. Но, если хочется выйти за муж за миллионера, надо терпеть.

Наша жизнь в Москве происходила в быстром темпе. Почти не было у нас свободного времени, мы всегда что-то делали. Когда мы соскучились по нашей польской вкусной кухне мы ходили в ресторан, находящийся в словацком посольстве («Дом словака»).

Заключение

Можно сказать, что сегодня встречается много туристов, которые очень любят Москву. Большинство людей стараются приехать именно сюда, поскольку загадочная столица России рада всем. Наш знакомый сказал: «Когда ты приедешь в Москву первый раз и тебе понравится, тогда следующий твой приезд — это уже не экскурсия, а просто возвращение...» И мы ждем с нетерпением, когда будет наше возвращение...

Justyna Maślanka, Szymon Mich

Zwycięstwo na VI Ogólnopolskim Konkursie Ortograficznym Języka Ukraińskiego

Tradycyjnie wiosną w Krakowie odbył się organizowany przez Uniwersytet Jagielloński Ogólnopolski Konkurs Ortograficzny Języka Ukraińskiego. W tym roku w konkursie wzięli udział studenci ze wszystkich uczelni wyższych w Polsce gdzie prowadzona jest filologia ukraińska. Konkurs składał się z dwóch etapów. W etapie eliminacyjnym studenci zmagali się z zawilnością gramatyki ukraińskiej w skomplikowanych testach oraz z interpunkcją w przygotowanych tekstach. Do Części finałowej dostało się 13 osób, które zajęły pierwszych dziesięć miejsc.

Nasz Uniwersytet reprezentowała pani Dominika Harasim, pan Tomasz Krysiak i pani Natalia Steć. Pani Dominice zabrakło zaledwie 1 punktu by dostać się do części finałowej a panu Tomaszowi kilku. Należy jednak podkreślić, że zajęli wysmienite 11 i 13 miejsce oraz, że języka ukraińskiego uczyli się od podstaw właśnie w naszym Instytucie.

Do części finałowej zakwalifikowała się pani Natalia Steć, która napisała najlepiej ze wszystkich uczestników konkursu niedzielne dyktando i tym samym zdobył pierwsze miejsce.

Oprócz nagród przyznanych przez organizatorów konkursu ogromne podziękowania za trud włożony w naukę języka ukraińskiego złożył konsul Ukrainy w Krakowie.

*** **

Wikipedia – kto ją tworzy?

W życiu codziennym bardzo potrzebna jest nam wiedza. Gdy szukamy informacji najczęściej albo od razu szukamy jej w Wikipedii albo prędzej czy później do niej trafiamy. Kto jednak przygotowuje wszystkie te artykuły?

Wikipedia jest projektem, w którym każdy może pomóc rozwijać bazę wiedzy o naszym świecie. Wystarczy stworzyć lub poprawić czy uzupełnić istniejące artykuły.

Studenci filologii ukraińskiej w ramach domowych ćwiczeń z praktycznej nauki języka ukraińskiego w zimowym semestrze stworzyli ponad 50 haseł w ukraińskojęzycznej Wikipedii oraz uzupełnili wiele istniejących już artykułów. Była to wspaniała możliwość szlifowania języka oraz możliwość oswojenia się z metodami tworzenia artykułów w tej internetowej encyklopedii i przekazania wiedzy na temat spraw dotyczących Polski.

Artykuły te zostały specjalnie oznaczone w zakładce dyskusji adnotacją, że zostały stworzone przez studentów UWM w Olsztynie w ramach ćwiczeń językowych.

WARTO PRZECZYTAĆ

Polskie wiersze po rosyjsku

В Санкт-Петербурге в „Biblioteczce Lektur Polonijnych” в 2010 году издана небольшая книжечка стихов Яна Твардовского (1915 – 2006) в переводе на русский язык Анатолия Нехая. Имя Автора художественных текстов уже широко известно в России, его стихи переводят, изучают, читают, анализируют, исполняют, комментируют. Привлекают они, как считает переводчик, огромной цельностью и верностью „навсегда избранному пути – пути служения Богу и людям”.

Писать стихи Твардовский начал рано. Уже в 1937 году появилась первая небольшая книжечка его произведений, хотя настоящий дебют состоялся в 1959 году. С тех пор его тексты пользуются большой популярностью, особенно среди молодежи.

В изданной книжке помещено 50 стихотворений по-польски и в переводе на русский язык. Она предназначена прежде всего для молодежи, изучающей польский язык. Некоторые тексты уже переводились на русский язык, иные публикуются в переводе впервые. Собранные стихи были написаны в разные годы (1947 – 1941).

O lasach

Poszedłem w lasy ogromne szukać
buków czerwieni

jeżyn dojrzałych dzięciołów małych
rogów jelenich
jagód prawdziwych wilg piskląt żywych
mrowiska

i w oczy sarny – brązowej panny
popatrzeć z bliska –
szyszek strąconych – tajemnic sowich
zająca

i strach mnie porwał
na myśl o Bogu – bez końca
1957 (s. 20)

О лесах

В лесах огромных пойду искать я
буков аленья

лесной черники и ежевики
рогов оленьих
и малых дятлов и иволжаток
и муравьишек

и в очи – лесной царевны
взглянуть поближе –
упавших шишек и тайн совиных
и с зайцем встречи

и страх объял меня при мысли
о Боге вечном
1957 (s. 21)

Gwiazdy

Gwiazdy by ciemniej było
smutek by stale dreptać
oczy po prostu by kochać

wiara by czasem nie wierzyć
rozpacz by więcej wiedzieć
jeszcze ból by nie myśleć
ale z innymi przetrwać

koniec by nigdy nie kończyć
czas by bliskich utracić
łzy by chodziły parami
śmierć aby wszystko się stało
pomiędzy światem a nami
1977 (s. 52)

Ryczał

Ryczał na cztery strony że miłość odeszła
miała być zawsze a była za krótko
miała być jak mercedes a była jak moskwicz
nawet wiatr co na nas gwizdże
rozpłakał się w studni
głuptasie nie wybrzydząj
wystarczy że przyszła
1987 (s. 76)

Prośba

Sam nic nie czyniłem dobrego
ani mniej ani więcej
to tylko anioł rozdawał
czasami przez moje ręce
kochać też nie umiałem
wiernie ani niewiernie
ktoś inny lepszy
kochał przeze mnie
dogmatów nie rozumiałem
rano w południe w nocy
ufam że wytłumaczysz
kiedy mi zamkniesz oczy
1991 (s. 82)

Звезды

Звезды чтоб тьма сгустилась
грусть чтоб топтаться на месте
очи чтоб просто влюбляться

вера чтоб не верить
горечь чтоб знать побольше
и еще боль чтоб не думать
а пережить с другими

конец – никогда чтоб не кончить
время чтоб близких утратить
слезы чтоб парой ходили
смерть чтоб все совершилось
между миром и нами
1977 (s. 53)

Кричал

Кричал на всех перекрестках что любовь ушла
должна была быть вечной оказалась короткой
должна была быть Мерседесом стала
Москвичом
и даже ветер что на всех нас свищет
расплакался в колодце
дурачок не будь таким привередой
скажи спасибо что пришла
1987 (s. 77)

Просьба

Малого или большого
сам не дал я подаянья
это лишь только ангел дарил
дарил моею дланью
не был знаком с любовью
верной или неверной
любил другой и лучший
через меня наверно
не был силен в догматах
утром днем среди ночи
верю что растолкуешь
когда замкнешь мне очи
1991 (s. 83)

Polska i jej wschodni sąsiedzi. Tom 10, pod redakcją Andrzeja Andrusiewicza, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2009, ss. 257.

Od kilku lat w Uniwersytecie Rzeszowskim jest publikowana seria wydawnictwa „Studia Wschodnioznawcze”. W 2009 roku z tego cyklu pod redakcją Profesora Andrzeja Andrusiewicza ukazał się X tom pisma „Polska i jej wschodni sąsiedzi”. W tym numerze znalazły się materiały bardzo zróżnicowane, o większej lub mniejszej objętości, w znaczącej części poświęcone sprawom pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego.

W tomie znajduje się trzy działy. W pierwszym z nich „Artykuły i rozprawy” zostały zamieszczone teksty z cyklu „Historia” (8) oraz „Socjologia. Etologia” (2). Wśród historycznych artykułów opublikowano dwa napisane przez A. Andrusiewicza. W pierwszym z nich (s. 7–24) Autor przedstawia zmiany, spory, a nawet „walkę polityczną o kształt symboliki państwowej. Były to kwestie o pierwszorzędym znaczeniu. Wyrażały one bowiem idee suwerenności, zaznaczały położenie geograficzne (s. 7) Rusi, Rosji i ZSSR, wyrażały przywiązanie do tradycji, jedności ziem, tożsamości kulturowej, miały znaczenie wychowawcze i patriotyczne. I choć w przeciągu wieków „zmieniały się formy ustrojowe, podkreśla Autor, ale państwo wraz ze swoją symboliką trwało. Zmieniano jej detale, gdyż powstawały nowe warunki historyczne. Uniwersalne przesłanie symboliki pozostawało jednak niezmiennie” (s. 7).

Drugi materiał Andrusiewicza – to „Tablice chronologiczne historii Rosji i ZSSR” (s. 25–39) od dynastii Rurykowiczów, rządzących w Wielkim Księstwach Rusi (862 – 1547), poprzez rządy carów i cesarzy Wszechrusi (1547 – 1917), do prezydentury Michaiła S. Gorbaczowa (1990 – 1991).

Віталій Сокольський zaprezentował w języku ukraińskim tekst „Революційна українська партія в політичному просторі російської імперії пачатку XX століття”, w którym przeanalizował działania ukraińskiej partii w przygotowaniach rosyjskiej rewolucji 1905 roku, podkreślając, że ten udział był „логічним та об’єктивним продовженням усієї попередньої діяльності українських революціонерів” (s. 63).

Robert Kuśnierz (s. 64–75) przedstawił dokumenty polskich dyplomatów z informacjami i głodujących mieszkańców wsi ukraińskich w latach 30-tych XX wieku; Piotr Kozłowski (s. 76–92) omówił formy współpracy Okręgowej Straży Granicznej (Inspektorat Małopolski) z ludzkością pogranicza i organizacjami państwowymi w okresie międzywojennym; Maria E. Ożóg (s. 93–102) zapoznała z pracą i biografią Bruni Gruszki jako przedstawiciela i aktywnego działacza Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Radymnie przed 1939 rokiem; ks. Stanisław Nabywaniec (s. 103–147) ukazał losy księży greckokatolickich po 1939 roku z terenów diecezji przemyskiej, uwzględniając w przedstawionych tablicach kolejne życie księży; Artur Wiktor (s. 148–184) w ostatnim historycznym tekście zajął się problematyką przeobrażeń agrarnych i realizacją tzw. reformy rolnej 1944 –1946 na terenach Rzeszowszczyzny po II wojnie światowej.

W cyklach „Socjologia. Etnologia” Ігор Чеховський przedstawił tekst „Відродження традицій Буковинської багатокультурності на рубежі тисячоліть” (s. 185–202); Marta Kabara-Dziadosz (s. 203–217) omówiła działalność biur porad obywatelskich na przykładzie

Podkarpacia (m. in. w Jarosławiu, Krośnie, Lubaczowie, Mielcu, Przemyślu, Nowej Dębie, Rzeszowie), uważają iż ich organizowanie i prowadzenie „wymaga wielu przygotowań oraz bardzo dużego zaangażowania. O istnieniu takich inicjatyw, podkreśla Autorka, decydują nie tylko finanse, ale przede wszystkim wielkie zaangażowania i poświęcenia ludzi” (s. 217).

W dziale „Recenzje. Omówienia” znajduje się dziewięć tekstów poświęconych wybranym pracom, książkom, rozprawom naukowym o zróżnicowanej tematyce. Bazyli Białokozowicz (s. 219–223) omówił dwa tomy materiałów pokonferencyjnych „Wschód – Zachód. Dialog kultur” wydanych przez Akademię Pomorską w Słupsku, podkreślając duże znaczenie takich spotkań naukowych i publikacji warunkujących „wzajemne poznanie, prowadzące do zbliżenia między narodami i konstruktywnej współpracy” (s. 219). Takie międzynarodowe konferencje, zauważa Autor, firmowane przez polską Uczelnię, „przynoszą zaszczyt całej humanistyce polskiej i wzmacniają jej rangę i znaczenie zarówno krajowe, jak i światowe” (s. 223).

W drugim tekście Białokozowicz (s. 223–225) przeanalizował książkę Piotra Gancarza „Pejzaż w krótkich formach narracyjnych literatury rosyjskiej (I połowa XIX wieku)” i zwrócił uwagę na doskonałą polszczyznę, wyrazisty, bogaty, klarowny i przejrzysty język i styl Autora, konsekwencję w realizowaniu określonego w tytule tematu. „Jako całość, podkreśla Białokozowicz, oceniana tu praca naukowa jest bogata poznawczo, rzeczowa i rzetelna. Wyróżnia się precyzyjną umiejętnością szczegółowych spostrzeżeń i mistrzostwem uogólnień. Wnioski wysuwane są na podstawie rzeczowo przeprowadzonego dowodu, poparte są one w pełni przekonującą argumentacją” (s. 225).

Trzecia analiza Profesora B. Białokozowicza (s. 225–228) dotyczy książki, którą napisał współczesny badacz ukraiński, pracownik naukowy Uniwersytetu w Iwano-Frankowskim Ігор Козлик „Теоретичне вивчення філософської лірики і актуальні проблеми сучасного літературознавства” i która jest jego rozprawą habilitacyjną obronioną w Kijowie. Autor recenzji zwrócił uwagę na bogaty wykaz spożytkowanej literatury przedmiotu, na znaczący dorobek naukowy Ihora Kozłyka, szerokie kontakty naukowe z badaczami wielu krajów. „Dzięki pogłębionym i tak bardzo wszechstronnym badaniom naukowym Profesora Ihora Kozłyka, uważa Białokozowicz, w tym zwłaszcza jego teoretycznym studiom nad liryką filozoficzną i aktualnymi problemami współczesnego literaturoznawstwa, ukraińska nauka o literaturze osiągnęła nowe sukcesy, zapewniając sobie trwałe i jakie liczące się miejsce nie tylko w literaturoznawstwie ukraińskim, ale też europejskim i światowym” (s. 227–228).

I. Rudziewicz (s. 228–230) omówiła tom prac o historii Rosji opracowany i napisany przez Olsztyńskiego historyka Profesora Jana Sobczaka; Piotr Kozłowski ustosunkował się do dwóch publikacji naukowych. W pierwszej recenzji zaprezentował dzieło Marka Piotra Deszczeńskiego i Wojciecha Mazura (s. 231–234) mówiące o dziejach eksportu polskiego sprzętu wojskowego w okresie międzywojennym opracowane na podstawie zachowanych dokumentów różnych firm zajmujących się produkcją uzbrojenia i jego eksportem. W drugiej recenzji omówił książkę, którą wydał Robert Litwiński „Korpus Policji w II Rzeczypospolitej. Służba i życie prywatne” (s. 234–237), podkreślając jej innowację, która polega na tym, że przede wszystkim jest to książka o ludziach, którzy wówczas tworzyli korpus policji, a nie tylko wyłącznie o samej instytucji... Z przedstawionego przez autora wizerunku Policji wyłania się obraz zarówno dobrych, jak i złych stron ówczesnych funkcjonariuszy policji” (s. 235).

Anna Ragan (s. 237–240) przeanalizowała książkę Andrzeja Miszczuka „Regionalizacja administracyjna III Rzeczypospolitej. Koncepcje teoretyczne a rzeczywistość”; Kamil Wais (s. 240–243) zajął się książką ukazującą oficjalną wersję i historię światowego ruchu skautowego; Monika Ślęzak (s. 244–246) przedstawiła materiały zawarte w kolejnych numerach (zaczynając od 2005 roku) czasopisma „Aktualni Problemy Włczyznjanoji ta Wseswitojji Istorii” wydawanego na Ukrainie przy Uniwersytecie w Równem.

Tom kończy „Kronika Naukowa”, gdzie są opublikowane sprawozdanie z trzech międzynarodowych konferencji naukowych zorganizowanych w 2007 roku w Mińsku (Roman Jurkowski, s. 247–250), w Rzeszowie (Elżbieta Cesarz-Maternicka, s. 251–256) i Łodzi (A. Andrusiewicz, s. 256) oraz „Noty o Autorach” (s. 257).

Jak się wydaje, opublikowany przez Uniwersytet Rzeszowski tom pod redakcją Profesora Andrzeja Andrusiewicza powinien zainteresować szeroki krąg czytelników ze względu na swoją różnorodną tematykę, zasięg podejmowanych problemów, oryginalne materiały i cenne analizy naukowe. Jest to pozycja wartościowa, stanowić może zróżnicowane źródło informacji, wzbogacające wiedzę czytelników. Warto nią, moim zdaniem, zainteresować zarówno studentów historii, stosunków międzynarodowych, filologii, prawa i administracji oraz wykładowców akademickich i pracowników naukowych.

Irena Rudziewicz

Warto przeczytać:

1. Orlando Figes, *Taniec Nataszy. Z dziejów Kultury rosyjskiej*, Warszawa 2009.
2. Соломон Волков, *От Льва Толстого до Александра Солженицына*, Москва 2008.
3. *История русской литературы*, под ред. С. Тимины, С. Петербург 2005.
4. Jurij Afanasjew, *Groźna Rosja*, Warszawa 2005.
5. Jan Orłowski, *Bibliografia prac 1959-2009*, Lublin 2010.
6. *Балтийский регион*, Калининград, 2001 № 3(5).
7. *Wiele twarzy Ukrainy*, Lublin 2005.
8. Halina Mazurek, *Róża i płaszcz. Teatr Mariny Cwietajewej*, Katowice 2009.
9. Halina Waszkielewicz, *Чернушная и прекрасная. Творчество Людмилы Петрушевской*, Kraków 2007.
10. Роза Алимпиева, *И всё-таки любовь...* (tomik poezji), Калининград 2007.

PRASA POLSKA O KONTAKTACH WSCHODNIOŚLOWIAŃSKICH

Odłogi pod Kaliningradem czekają

„Gazeta Olsztyńska”, 24.03.2011

O sąsiedzkiej współpracy Warmii i Mazur z obwodem kaliningradzkim rozmawiamy z Tadeuszem Baryłą z Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie.

– Mamy za sobą kolejne Dni obwodu kaliningradzkiego w Olsztynie i wizytę nowego gubernatora Nikołaja Cukanowa. Czy to zaowocuje czymś konkretnym?

– Wizyty na wysokim szczeblu nie powinny wyznaczać skali naszej współpracy, one mogą być tylko dodatkowym impulsem. Obroty towarowe między obwodem kaliningradzkim a Polską (Rosjanie mają dane dotyczące wymiany z naszym województwem, ale ich nie publikują) przez pierwsze dziewięć miesięcy 2010 roku wyniosły 484 miliony dolarów. Wzrosły o 70 procent, ale ciągle są niższe niż przed kryzysem. Na terenie obwodu działa obecnie 61 przedsiębiorstw z udziałem kapitału polskiego, a skala inwestycji przewyższa 1 miliard dolarów. To dużo i jednocześnie mało, bo stanowi zaledwie 5 procent wszystkich zagranicznych inwestycji na terenie obwodu.

– Podczas wizyty w Olsztynie gubernator Cukanow zasugerował, że Polacy mogliby brać w dzierżawę ziemię w obwodzie i ożywić tamtejsze rolnictwo.

– To nie jest nowa propozycja. Już w początkach lat dziewięćdziesiątych, na prośbę ówczesnego gubernatora Jurija Matoczki, Polacy uprawiali ziemię w obwodzie. Ciągłe ponad połowa użytków rolnych leży tam odłogiem i są to odłogi wieloletnie. W związku z tym potencjał do współpracy w rolnictwie jest olbrzymi. Można też wyko-rzystać doświadczenie przedsiębiorstw przetwórstwa rol- no-spożywczego z Warmii i Mazur. W obwodzie aż 80 produktów spożywczych sprowadza się teraz spoza regionu.

– Pytanie, kto się odważy przenieść tam interes?

– Jest kilku przedsiębiorców, którzy zainwestowali w dzierżawę ziemi w obwodzie kaliningradzkim. Ale, pomijając nawet bariery administracyjne, mają kłopot, który wynika z jakości świadczonej tam pracy, ze stanu budynków gospodarskich, zaniedbań w melioracji itp. Przy niestabilności przepisów i zasad obowiązujących w wymianie handlowej z Rosją, polskim producentom łatwiej dziś sprzedawać żywność na Zachodzie. Tym bardziej, że jest tam na nią popyt.

– W kaliningradzkiej ofercie współpracy jest też mowa o sprzedaży energii. W pobliżu miejscowości Nieman przy granicy z Litwą ruszyła już budowa elektrowni atomowej.

– Budowa rzeczywiście ruszyła. Protestują przeciw niej rosyjscy ekolodzy, argumentując, że jest budowana w niewłaściwym miejscu, na drobnym uskoku tektonicznym, co ją naraża na trzęsienie ziemi. Protestuje Litwa. Wątpliwa jest też sama technologia, niby spełnia wysokie wymagania bezpieczeństwa, ale podobny reaktor Rosjanie zamontowali dotąd tylko w Bułgarii. Myślę, że elektrownia zostanie zbudowana, ale, żeby myśleć o sprzedaży wytwarzanej tam energii, trzeba byłoby jeszcze od nowa zbudować całą infrastrukturę związaną z jej przesyłem. Mimo akcji promującej w Polsce, także na Litwie i w krajach skandynawskich bezpieczną, tanią energią z obwodu kaliningradzkiego — nie ma specjalnego zainteresowania.

– A co z zapowiadaną od dawna umową o małym ruchu granicznym?

– Zasady znane są od lutego 2007 roku. Rosja zabiega, żeby umową o małym ruchu granicznym objąć cały obwód kaliningradzki. Ale pod warunkiem, że symetrycznie umowa będzie obowiązywała na tej samej powierzchni po stronie polskiej i litewskiej. To znaczy, że objęłaby niemal całą Litwę i daleko więcej niż polskie województwa warmińsko-mazurskie, pomorskie i podlaskie. To kładzie możliwość uzyskania zgody Unii Europejskiej, bo praktycznie oznaczałoby ruch bezwizowy.

Stanisław Brzozowski

KĄCIK POEZJI

Aleksiej Z. Dmitrowski, *Память (Pamięć)*, Kaliningrad 2010, s. 83.

To już kolejny tom poezji A. Dmitrowskiego. Podziwiam Go za tę wenę twórczą. Tym razem znalazły się tu różne wiersze-refleksje. I te, w których poeta wyraża swój stosunek do aktualnej rzeczywistości (a ma do niej bardzo krytyczny stosunek) i te gdzie zastanawia się nad sensem ludzkiej egzystencji i te gdzie spożytkowując myśli A. F. Łosiewa w bardzo piękny sposób je aktualizuje. Z pewnością każdy z filozofów (a Łosiew także) jeśli już wypowiada jakąś myśl, to na pewno przybiera ona charakter uniwersalnej prawdy. A. Dmitrowski doskonale to rozumie i potrafi w poetycznej formie to wyrazić.

Tym razem zbiór poetyckich refleksji A. Dmitrowskiego składa się z utworów napisanych w 2009 i 2010 roku. Jak napisano w redakcyjnej stopce „десятая книжка стихов автора. Двухлетний лирический дневник восьмиистиший в мотивах нравственных, социальных, исторических, бытийственных и собственно творческих, в рефлексии абсолюта и в пафосе драматизма и юмора, утверждения и самоиронии”.

Tym razem A. Dmitrowski poświęca ten tom swojej córce –znakomitej uczzonej, profesorowi RGU w Kaliningradzie. Nie wiem, czy Pani Profesor pisze wiersze, ale pewnie (mówiąc żartobliwie) jakieś geny tam działają. Może kiedyś Pani Maria Dmitrowska ujawni się jako poetka.

Tom otwierają wiersze o charakterze egzystencjalnym, dużo uniwersalnych prawd, dużo refleksji o kondycji psychicznej współczesnego człowieka. Zresztą A. Dmitrowski w swojej poezji jest „tu i teraz”, ale też wybiega w przyszłość, a ta zawsze Go niepokoi i jednocześnie nastroja na optymizm. Jest jak jest, zdaje się pisać A. Dmitrowski, ale trzeba wierzyć, że podstawowe wartości humanistyczne nigdy nie zginą. Nie mogę nie odnotować polskich motywów w wierszach A. Dmitrowskiego. Jest tu i Olsztyn, są osoby Mu bliskie, ale też i tzw. Uniwersalia. Dziękujemy Panu, Panie Profesorze za tę naszą obecność w Pańskiej refleksji poetyckiej. Bardzo to cenimy. Polecam ten tom zwłaszcza naszym studentom, piękny język, mądre przemyślenia i czego więcej trzeba?

Prof. zw. dr hab. Walenty Piłat

2009 год

*Деметра — богиня земли,
А Гелиос — неба властитель.
Обоим прилежно внемли
Ты, ревностных слов попечитель.
Но если разлом в небесах
И бродит земля, как цунами,
Слова обращаются в прах, —
Как бред, осложнённый стихами.*

16 апреля

*** * ***

*Птица по небу летает...
Звать её — всему конец.*

Ю. Кузнецов

*Да, птица по небу летает,
И сердце пробирает дрожь.
И мысль бессильно замирает,
И руки падают... Так что ж?
Вершись в судьбе общенародной
И в родовой своей судьбе
Душой высокой и свободной.
Покорен Богу? — Бог в тебе!*

5 июня

*** * ***

К поездке в Ольштын

*Так, что ещё подскажет муза?
Какие новые слова
Для Всеславянского союза,
Что только теплится едва...
Одной стезёю неизменной,
Одним завещанным путём
В труде и рифме вдохновенной
Мы здесь, мы правы! Мы — идём.*

15 июня

ЗНАКИ В ДОРОГЕ

Ещё ли знаки ухр-эпохи!..
Сверкают звёзды, зреют лохи
Но путеводная звезда,
Как есть, одна и навсегда.
Так, я взаправду еду, еду!
Я верен избранному следу.
Мне чужды знаки у1р-персон.
И только — лиры перезвон!

19 июня

* * *

Что так холодно в июне? —
Солнца нет и рифма втуне.
И нависли облака,
Как от веку на века.
Вдруг ещё погода станет,
Свете-солнце в душу глянет,
Как счастливая судьба:
Стих, посев и молотьба!..

20 июня

* * *

Да пробудится Лесоруб.

Пабло Неруда

«Будем как солнце», — поэт возгласил.
Тучи... Ни солнца, ни рифмы, ни сил.
Молодость скрылась, а старость пришла, —
Божия милость на труд и дела.
Хоры небесные, стоны земли.
Неинтересные? — Слушай, внимли!
Слюбится — сбудется.
В жёлуде — дуб.
И да пробудится дух. Лесоруб!

23—26 июня

В ПУТИ

Свершится восемьдесят два...

В тумане мир и души слепы.

И внеположные слова

Без основания и скрепы.

Но лиры вещий перезвон,

И мой Пегас неосторожный,

И ямб-узда. И ты со мной,

Мой верный друг июль дорожный,

2 июля

Калининград — Москва

*

*

*

Redakcja:

prof. dr hab. Walenty Piłat, prof. dr hab. Irena Rudziewicz,
mgr Igor Brewka, dr Irena Chowańska, dr Jarosław Strycharski,

Adres redakcji:

Instytut Słowiańszczyzny Wschodniej UWM w Olsztynie
ul. Obiży 1,
10-725 Olsztyn
tel./fax (89) 527 58 47
e-mail: rus.human@uwm.edu.pl

*Biuletyn ukazuje się pod merytoryczną kuratelą
Pracowni Literaturoznawstwa Wschodniosłowiańskiego*